

RP 31/2008 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om djursjukdomar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om djursjukdomar ändras så att verksamhetsutövare som odlar fisk, kräftor och musslor och sådana verksamhetsutövare som rensar fisk som härstammar från ett restriktionsområde som upprättats på grund av en fisksjukdom som lätt sprider sig ska på förhand söka om tillstånd för sin verksamhet hos Livsmedels-säkerhetsverket. Förslaget grundar sig på direktivet om djurhälsokrav för vattenbruksdjur.

Det föreslås dessutom att lagen om djursjukdomar ändras så att den tidsfrist på ett år

inom vilken ersättning av statsmedel ska sökas förkortas till två månader för ersättningar för avlivade djur och till sex månader för andra ersättningar. Syftet med ändringen är att säkerställa statens möjlighet att söka stöd som beviljas av Europeiska gemenskapen för kostnader för utrotande av djursjukdomar inom ramen för de tidsfrister som föreskrivs i gemenskapslagstiftningen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2008.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning och praxis.....	3
Krav på vattenbruk och fiskrensning.....	3
Ersättningar som betalas ut på grund av djursjukdomar.....	3
1.2 Gemenskapslagstiftningen	4
Krav på vattenbruk och fiskrensning.....	4
Ersättningar som betalas ut på grund av djursjukdomar.....	4
1.3 Bedömning av nuläget	5
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
3.1 Ekonomiska konsekvenser	6
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	7
3.3 Konsekvenser för miljön.....	7
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	7
DETALJMOTIVERING	9
1 LAGFÖRSLAG	9
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	11
3 IKRAFTTRÄDANDE	12
4 LAGSTIFTNINGSORDNING	12
LAGFÖRSLAG	13
Lag om ändring av lagen om djursjukdomar.....	13
BILAGA	15
PARALLELLTEXT	15
Lag om ändring av lagen om djursjukdomar.....	15

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Krav på vattenbruk och fiskrensning

I Finland grundar sig bekämpandet av djursjukdomar, inklusive fisk-, kräftdjurs- och blötdjurssjukdomar, på lagen om djursjukdomar (55/1980) och lagen om bekämpande av djursjukdomar, som med lätthet kan sprida sig (488/1960) och författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av dessa. Nämnade författningar gäller bl.a. förebyggande av djursjukdomar, anmälningsskyldighet vid misstanke om sjukdom, åtgärder för utrotning av sjukdomar vid sjukdomsutbrott, krav vid import och export av djur samt skydds-zoner och andra restriktionsområden som i vissa fall ska upprättas på grund av djursjukdomar.

Enligt 12 c § i lagen om djursjukdomar ska djurhållare föra bok över djurens och deras könsellers ursprung och bestämmelseort samt över djurens dödlighet. Anläggningar, kläckningsanstalter och dammar där fiskar och kräftor odlas ska också med stöd av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik (1139/1994) införas i det register för vattenbruket som upprätthålls av arbetskrafts- och näringscentralerna.

Enligt miljöskyddslagen (86/2000) och bestämmelser som utfärdats med stöd av den ska fiskodlingar ansöka om miljötillstånd innan de inleder sin verksamhet. Miljötillstånd krävs om fiskodlingen årligen använder minst 2 000 kilogram torrfoder eller den mängd annat foder som har motsvarande näringsvärde eller där fiskbeståndet ökar med minst 2 000 kilogram per år. Miljötillstånd krävs också för en minst 20 hektar stor damm eller grupp av dammar med naturligt foder. En verksamhet som godkänts får ett tillståndsnummer. I miljötillståndet för varje anläggning finns anläggningsspecifika villkor och bestämmelser för vattenbruksverksamheten. Den regionala miljöcentralen övervakar att de uppfylls.

Om fisk, kräftdjur eller blötdjur odlas, renas, förädlas eller säljs för att användas som livsmedel omfattas verksamheten också av livsmedelslagen (23/2006) och de författningar som utfärdats med stöd av den. Bestämmelser om livsmedelshygieniska krav på verksamheten finns också i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 om livsmedelshygien och i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Anläggningar som odlar fisk, kräftdjur och blötdjur avsedda att användas som livsmedel är sådana primärproduktionsställen som avses i livsmedelslagen och som jord- och skogsbruksministeriet för register över enligt 83 § i livsmedelslagen och lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik. Primärproduktionsställen som idkar fisk- eller kräftodling omfattas dessutom av förpliktelser om egenkontroll och redovisning och av bestämmelser om kvaliteten på vatten som utfärdats i livsmedelslagen och med stöd av den.

Sådana anläggningar som hanterar och förädlar fisk, kräftdjur och blötdjur som är avsedda att användas som livsmedel och som inte är primärproduktionsställen är enligt livsmedelslagen livsmedelslokaler. Enligt 13 § ska en livsmedelslokal ha godkänts av den behöriga tillsynsmyndigheten innan verksamhet inleds eller betydande ändringar i verksamheten sker. I samband med ansökan om godkännande ska en skriftlig plan för egenkontroll läggas fram för tillsynsmyndigheten.

Ersättningar som betalas ut på grund av djursjukdomar

För att hindra allvarliga djursjukdomar från att spridas och snabbt utrota dem krävs ofta att djur avlivas och att förvaringsutrymmena för djur töms, rengörs och desinficeras. Enligt 15—20 § i lagen om djursjukdomar beta-

las kostnaderna för avlivande av djur samt för rengöring och desinfektion i princip av statens medel. Dessutom ersätts värdet av djur som man bestämt att ska avlivas och värdet av den egendom som förstörts. I vissa fall har djurägare även rätt till ersättning för ekonomisk förlust som beror på bekämpning av en sjukdom. Ansökan om ersättningar ska enligt 21 § göras hos Livsmedelsverket inom ett år efter att de åtgärder som berättigar till ersättning har vidtagits.

1.2 Gemenskapslagstiftningen

Krav på vattenbruk och fiskrensning

Bestämmelser om bekämpning av djursjukdomar hos vattenbruksdjur, alltså odlad fisk och odlade blötdjur och kräftdjur, finns i rådets nya direktiv 2006/88/EG om djurhälsokrav för djur och produkter från vattenbruk och om förebyggande och bekämpning av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur, nedan *direktivet om djurhälsokrav för vattenbruksdjur*. Med direktivet ersattes den föräldrade lagstiftning om djurhälsokrav för odlad fisk och odlade blötdjur och kräftdjur som omfattade följande rättsakter: rådets direktiv 91/67/EEG om djurhälsovillkor för utsläppande på marknaden av djur och produkter från vattenbruk, rådets direktiv 93/53/EEG om gemenskapens minimiåtgärder för bekämpning av vissa fisksjukdomar och rådets direktiv 95/70/EG om gemenskapens minimiåtgärder för kontroll av vissa sjukdomar hos musslor.

I direktivet om djurhälsokrav för vattenbruksdjur finns bestämmelser bl.a. om verksamhetskraven för företag som odlar vattenbruksdjur och vissa anläggningar som rensar vattenbruksdjur, djurhälsokraven för vattenbruksdjur vid handel på den inre marknaden och vid import från länder utanför EU, anmälningsskyldigheten gällande djursjukdomar, sjukdomsbekämpningsåtgärder, bekräftad sjukdomsfri status och myndighetstillsyn. De nationella bestämmelserna om genomförandet av direktivet ska sättas i kraft senast den 1 maj 2008, men de får tillämpas först fr.o.m. den 1 augusti 2008.

Enligt artikel 4 i direktivet ska alla företag som odlar vattenbruksdjur ha ett godkännande av en behörig myndighet om vattenbruksdjuren odlas för försäljning eller överlåtelse. För vissa lokala, små företag räcker det dock med registrering. Godkännande kan enligt artikel 5 beviljas om företaget uppfyller tillräckliga krav på registrering av djur samt övervakning, förebyggande och hindrande av spridning av djursjukdomar. Företaget och dess separata djurhållningsenheter ska enligt artikel 7 stå under den behöriga myndighetens tillsyn. Företaget och dess separata djurhållningsenheter ska även ha ett system som möjliggör uppföljningen och övervakningen av de krav som ställts.

Enligt direktivet ska också en anläggning där man rensar vattenbruksdjur från sådana odlingsanläggningar eller sådana områden där en sjukdom som nämns i bilagan till direktivet har konstaterats ha godkännande av den behöriga myndigheten. För att få tillstånd ska rensningsanläggningen behandla sitt avloppsvatten så att sjukdomar inte kan spridas.

Direktivet ålägger också medlemsstaterna att offentliggöra och elektroniskt upprätthålla en förteckning över sådana företag som odlar vattenbruksdjur och rensningsanläggningar som fått ett godkännande på motsvarande sätt som man för tillfället gör för godkända livsmedelslokaler.

Ersättningar som betalas ut på grund av djursjukdomar

I rådets beslut 90/424/EEG om utgifter inom veterinärområdet finns bestämmelser om rätten för medlemsstaterna i Europeiska unionen att få finansiellt stöd från gemenskapen för utrotning av vissa djursjukdomar. Med gemenskapsfinansiering ersätts i princip hälften av de kostnader som hänför sig till avlivning av djur, destruktion av djur och animaliska produkter, rengöring och desinficering av förvaringsutrymmen för djur samt destruktion av smittat foder och smittade redskap. När det gäller mul- och klövsjuka är det gemenskapens medfinansiering dock 60 procent. Enligt artikel 3.2 i rådets förordning (EG) nr 1258/1999 om finansiering av den gemensamma jordbrukspolitiken finansieras

veterinära åtgärder som vidtas enligt gemenskapsbestämmelser, med undantag av fiskerisektorn, av garantisektionen inom Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket.

Närmare bestämmelser om beviljande av finansiering för bekämpning av vissa djursjukdomar som med lätthet sprider sig finns i kommissionens förordning (EG) nr 349/2005 om villkor för gemenskapsbidrag för nödåtgärder och bekämpning av vissa djursjukdomar som avses i rådets beslut 90/424/EEG. Utgångspunkten för förordningen är att medlemsstaterna får finansiellt stöd för de ersättningar de betalat ut för avlivade djur endast om de betalat ut ersättningarna tillräckligt snabbt. Enligt definitionen i artikel 2 bör ersättning betalas ut till djurägaren inom 90 dygn efter avlivningen av djuren. Enligt artikel 9.1 i förordningen minskas de stödberättigande kostnaderna gradvis utifrån hur mycket utbetalningen av ersättningar till djurägaren försenas. Ersättning betalas i princip inte för sådana utbetalningar som gjorts 135 dygn eller mer efter det att djuren avlivats.

Enligt artikel 6.3 ska medlemsstaterna dessutom tre månader efter att det första utbrottet bekräftats och därefter varannan månad rapportera till kommissionen om de ersättningar och kostnader som uppkommit av avlivning av djur, destruktion av slaktkroppar, produkter, foder och utrustning samt rengöring och desinficering av förvaringsutrymmen för djur. Om dessa tidsfrister inte respekteras kan de stödberättigande kostnaderna minskas med upp till 5 procent.

1.3 Bedömning av nuläget

I den gällande lagen om djursjukdomar finns inga bestämmelser om sådan tillståndsplikt för vattenbruk och fiskrensning som förutsätts i direktivet om djurhälsokrav för vattenbruksdjur. Inte heller de bestämmelser i miljöskyddslagen som gäller miljötillstånd som fordras av vissa vattenbruksanläggningar eller de bestämmelser i livsmedelslagen som gäller godkännande av livsmedelslokaler motsvarar kraven på det tillstånd som förutsätts i direktivet.

Den bestämmelse i 21 § i lagen om djursjukdomar enligt vilken en djurägare ska söka ersättning hos Livsmedelssäkerhetsverket inom ett år efter att de åtgärder som berättigar till ersättning har vidtagits överensstämmer inte med de tidsfrister för utbetalning av ersättningar som fastställs i gemenskapslagstiftningen. Detta kan i en allvarlig djursjukdomssituation betydligt minska Finlands möjligheter att få finansiellt gemenskapsstöd för kostnader för avlivande av djur och vissa andra kostnader för utrotande av en sjukdom.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

I syfte att anpassa lagen om djursjukdomar så att den överensstämmer med gemenskapslagstiftningen föreslås att verksamhetsutövare som odlar fisk, kräftdjur, blötdjur eller könsceller av dessa i princip bör söka om tillstånd för sin verksamhet hos Livsmedelssäkerhetsverket. Livsmedelssäkerhetsverkets tillstånd krävs enligt förslaget också av sådana verksamhetsutövare som rensar odlad fisk som härstammar från ett restriktionsområde som upprättats för bekämpning av en djursjukdom som med lätthet sprider sig. Det vore ändamålsenligt att koncentrera tillståndsbefogenheten till en centralmyndighet, eftersom samma företag kan ha odlingsanläggningar i flera län.

Tillstånd krävs emellertid inte av dem som odlar vattenbruksdjur endast för fritidsfiskeändamål i dammar, för prydnadsändamål eller för egen konsumtion eller som överläter endast små mängder av dem direkt till slutkonsumenten eller en lokal detaljhandelsanläggning.

I lagen om djursjukdomar föreslås bestämmelser om förfarandet vid ansökan om tillstånd, förutsättningarna för tillstånd, återkallande av tillstånd, tillsyn över de verksamhetsutövare som beviljats tillstånd och offentliggörande av en förteckning över verksamhetsutövare. För att få tillstånd bör verksamhetsutövarna göra upp en skriftlig beskrivning av egenkontroll utifrån vilken företagets verksamhet och sjukdomsriskerna

kan bedömas och företagets verksamhetsmodeller med tiden kan förbättras.

I lagen om djursjukdomar föreslås även ändringar för att bättre anpassa den tidsfrist för sökande av ersättning som anges i lagen till de tidsfrister som anges i gemenskapslagstiftningen och inom vilka medlemsstaterna ska ansöka om gemenskapsstöd till vissa sjukdomsförebyggande åtgärder. Genom ändringen säkerställs statens möjligheter att till fullt belopp få gemenskapsfinansiering för kostnaderna för att bekämpa djursjukdomar.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

De bestämmelser om tillståndsplikt som föreslås kan i viss mån antas öka de administrativa kostnaderna för företag som bedriver vattenbruk och för vissa företag som rensar fisk, liksom även myndigheternas arbete och kostnader.

År 2006 uppgick antalet företag som i Finland bedriver fiskodling på havsområdet till 75, medan antalet företag i insjöområdet uppgick till 316, inklusive de företag som odlar fisk i dammar med naturligt foder. En del företag bedrev odlingsverksamhet på både havs- och insjöområden. Det totala antalet företagsägda anläggningar uppgick till 148 i havsområdet och till 350 i insjöområdet. Av anläggningarna i insjöområdet var 247 odlingar med naturligt foder. Dessutom fanns i Finland 76 anläggningar för odling av signal- eller flodkräftor år 2006.

År 2006 producerades totalt 12,9 miljoner kilo matfisk, varav 93 procent var regnbåge och 7 procent var sik. Värdet av produktionen var 44,2 miljoner euro. Dessutom var värdet av produktionen av regnbågsyngel 8,8 miljoner euro. För utsättning och vidareodling levererades ca 42 miljoner individer av andra fiskarter. Det finns dock inga statistiska uppgifter om värdet av yngelproduktionen. År 2006 odlades 55 000 signalkräfter och 16 000 flodkräftor för utsättning. Statistiska uppgifter om värdet av kräftproduktionen saknas.

I Finland finns ca 100 företag som rensar odlad fisk. Av dessa omfattas cirka tio åländska företag inom ett restriktionsområde som upprättats på grund av VHS-sjukan av kravet på tillstånd när lagen träder i kraft. På restriktionsområdet tillämpas ett program som godkänts av Europeiska gemenskapernas kommission för utrotande av VHS-sjukan. Från restriktionsområdet får man föra ut odlad fisk till det övriga Finland endast om den är rensad.

För företag som bedriver vattenbruk innebär de föreslagna bestämmelserna om tillståndsplikt kostnader som hänför sig till att göra upp en beskrivning av egenkontroll och till avgiften för tillståndsbeslutet. Många stora företag har dock redan ett kvalitetssystem eller en sådan beskrivning av egenkontroll som krävs för primärproduktionsställen enligt livsmedelslagstiftningen. Även livsmedelslokaler ska ha en plan för egenkontroll enligt livsmedelslagstiftningen. De flesta småföretag saknar dock en plan för egenkontroll eller en beskrivning av egenkontroll. Det föreslås att de allra minsta företagen inte ska omfattas av kravet på tillståndsplikt.

Till hjälp för företagarna har man i två projekt under åren 2005–2006 berett anvisningar för hur man gör upp en sådan beskrivning av egenkontroll för vattenbruksanläggningar som förutsätts enligt direktivet om djurhälsokrav för vattenbruksdjur. Projektet finansierades av Europeiska gemenskapen, Fonden för fiskets utveckling (FFU) och TE-centralerna. Det ena projektet koncentrerade sig på fiskodlingar i Skärgårdshavet och på Åland och det andra på fiskodlingar i insjöområdet. Utifrån de erfarenheter man fick i samband med projekten kan man bedöma att det tar ungefär en arbetsdag för en odlingsanläggning att med hjälp av en expert göra upp en beskrivning av egenkontroll. Arvodet till experten är uppskattningsvis högst 1 500 euro. Det är också möjligt att företagare kan få stöd för att göra upp en beskrivning av egenkontroll från ett projekt som finansieras av den nya Europeiska fiskerifonden. Den beskrivning av eller plan för egenkontroll som krävs av primärproduktionsställen och livsmedelslokaler är till hjälp då beskrivningen av egenkontroll enligt de föreslagna bestämmelserna görs upp, eftersom de till en

del har samma krav på innehåll. Målet bör vara att förena anvisningarna för den beskrivning av egenkontroll som nu föreslås och den beskrivning av egenkontroll för primärproduktionsställen som förutsätts enligt livsmedelslagstiftningen, varvid det räcker för företagaren att uppdatera en beskrivning.

Det mest betydande tilläggskrav som ställs på livsmedelslokaler är att beskriva systemet för behandling av utloppsvatten. Uppfyllandet av kravet kan delvis underlättas av att man i Livsmedelssäkerhetsverkets pågående forskningsprojekt som gäller epidemiologin för VHS-sjukan (2006—2008) beskriver systemen för avloppsvatten i rensningsanläggningar på Åland och bedömer risken för spridning av VHS-sjukan och metoder för att minska riskerna. Först efter att resultaten av denna undersökning är klara kan man bedöma behovet av eventuell ytterligare behandling av avloppsvatten för att hindra spridningen av sjukdomar. Även Europeiska gemenskapernas kommission bereder anvisningar som gäller behandlingen av avloppsvatten från rensningsanläggningar för att minska risken för spridning av djursjukdomar.

Ändringen av tidsfristen för sökande av ersättningar enligt lagen om djursjukdomar föranleder inga merkostnader för djurägare eller myndigheter. Ändringen kan däremot försnabba utbetalningen av ersättningar till djurägare och förebygga situationer där staten kan förlora sin rätt till gemenskapsfinansiering för åtgärder för att bekämpa djursjukdomar.

De kostnader som staten orsakas av bekämpningen av djursjukdomar betalas av anslaget under moment 30.30.20 Veterinärvård, och ersättningarna från EG intäktsförs under moment 12.30.01 Inkomster från Europeiska garantifonden för jordbruket.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Det föreslagna tillståndskravet kan beräknas öka arbetsmängden vid Livsmedelssäkerhetsverket, som är tillståndsmyndighet, med ungefär två årsverken under åren 2008 och 2009. Kostnaderna kan delvis täckas med de avgifter som tas ut för tillståndsbesluten. Efter 2009 bedöms de administrativa

kostnaderna för den föreslagna ändringen vara relativt små. Det kan också antas att beskrivningarna av egenkontroll gradvis underlättar verksamheten för de myndigheter som övervakar vattenbruksanläggningarna samt den riskbedömning de gör. Däremot kommer hälsoövervakningen också att omfattas av nya produktionsformer, såsom odlingar med naturligt foder och kräftodlingar, vilket ökar antalet myndighetsövervakade objekt i synnerhet i Lapplands, Uleåborgs, Östra Finlands och Västra Finlands län.

Enligt 30 § 1 mom. 8 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) ska de uppgifter som enligt lagstiftningen om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos husdjur ankommer på en riksmyndighet i landskapet skötas av landskapsregeringen eller av någon annan i landskapslag bestämd myndighet. De åländska myndigheterna kommer att ha kostnader för tillståndsbesluten för ca 10 företag som bedriver vattenbruk och ca 10 företag som rensar fisk i landskapet.

3.3 Konsekvenser för miljön

Syftet med det föreslagna tillståndet och den beskrivning av egenkontroll som tillståndet förutsätter är att förebygga spridningen av djursjukdomar. Friska fiskar och kräftor utnyttjar foder effektivt, vilket minskar näringsbelastningen på vattenmiljön. Behovet att medicinera djuren minskar också, och därmed minskar de risker som läkemedelsrester innebär för människor och miljö.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet. Under beredningen av direktivet om djurhälsokrav för vattenbruksdjur har intressegrupper hörts om det tillståndskrav som förutsätts enligt förslaget till direktiv bl.a. vid tre informations- och samrådsmöten.

Utlåtande om utkastet till proposition begärdes av följande instanser: jordbruksavdelningen och fiske- och viltavdelningen vid jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Livsmedelssäkerhetsverket, Maa- ja metsätöluustuottajain Keskusliitto MTK r.y., Svens-

ka lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Finlands Veterinärförbund r.f., länsstyrelserna, Föreningen för bekämpning av djursjukdomar r.f., Finlands Fiskodlarförbund r.f., Ålands fiskodlarförening r.f., Centralförbundet för Fiskerihushållning r.f., Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Ålands landskapsregering, Ålands Miljöprövningsnämnd, TE-centralernas landsbygdsavdelningar och fiskerienheter, Finlands miljöcentral, de regionala miljöcentralerna, miljötillståndsverken, Forststyrelsen, Kalatietokeskus, Raputietokeskus, Suomen ravunviljelijöiden liitto – Finlands kräftodlarförbund r.y. och Pro Agria Maaseutukeskusten Liitto r.y.

Sammanlagt 24 utlåtanden lämnades in. Tretton av dem som gav utlåtande hade inget alls att anmärka på i propositionen.

Justitieministeriet lade fram några förslag till ändringar som gäller rättsskyddsaspekten, vilka beaktades. Utifrån utlåtandena från Livsmedelssäkerhetsverket, Centralförbundet för Fiskerihushållning och fiske- och viltavdelningen vid jord- och skogsbruksministeriet konstaterades att det föreslagna undantaget för småskaliga kläckerier kommer att orsaka problem med tolkningen av lagen, varför undantaget slopades.

Utifrån de utlåtanden som Livsmedelssäkerhetsverket, finansministeriet, Finlands Fiskodlarförbund, länsstyrelserna i Uleåborgs och Östra Finlands län och Centralförbundet

för Fiskerihushållning lämnat fogades till motiveringsdelen i propositionen vissa preciseringar och exempel för att underlätta tolkningen av lagen.

Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet och också Finlands Fiskodlarförbund ansåg det viktigt att undvika överlappningar, motstridigheter och extra arbetsbördor i tillståndsprocesserna vid olika myndigheter. Finlands Fiskodlarförbund föreslog att man skulle överväga om det behövs en ny tillståndsmyndighet och ett avgiftsbelagt tillstånd eller om behörighet att bevilja tillstånd kan ges t.ex. till kommunala tillståndsmyndigheter, varvid tillståndet kan behandlas i samband med de anmälningar som avses i primärproduktionsförordningen som givits med stöd av livsmedelslagen. Det föreslagna tillståndet omfattas dock inte av livsmedelslagens tillämpningsområde och anmälningsskyldigheten gäller inte heller anläggningar som odlar fisk, kräftor eller blötdjur endast för utsättning.

Enligt länsstyrelsen i Uleåborgs län bör länsstyrelsen vara tillståndsmyndighet. Det har emellertid ansetts ändamålsenligt att koncentrera tillståndsbehörigheten till en centralmyndighet, eftersom ett företag kan ha odlingsanläggningar i flera län.

Vid den fortsatta beredningen har övriga anmärkningar i utlåtandena beaktats i mån av möjlighet.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

14 a §. I 1 mom. finns bestämmelser om det tillstånd som krävs av verksamhetsutövare som odlar vattenbruksdjur. Livsmedelssäkerhetsverkets tillstånd krävs då vattenbruksdjur eller könsceller av dem odlas för att användas som livsmedel, för försäljning eller annars för överlåtelse till vidareodling eller utplantering i hav eller vattendrag. Tillstånd krävs således inte av t.ex. forskningsinstitut som odlar vattenbruksdjur endast i forskningssyfte utan att djur eller animaliska produkter säljs eller överläts utanför institutet. Tillstånd krävs däremot t.ex. av sådana forskningsinstitut som i vattendrag planterar ut vattenbruksdjur som de odlar. Tillståndsplikten gäller såväl verkamma som nya odlingsanläggningar.

Det föreslås dock att det föreskrivs om sådana undantag från kravet på tillståndsplikt som är tillåtna enligt direktivet om djurhälsokrav för vattenbruksdjur. Tillstånd krävs enligt 1 mom. 1 punkten inte av dem som odlar vattenbruksdjur endast för sin egen eller familjens konsumtion. Befriade från ansökan om tillstånd är även sådana aktörer som avses i artikel 1.3 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung, dvs. verksamhetsutövare som levererar små mängder primärprodukter direkt till konsumenter eller till lokala detaljhandelsanläggningar som levererar direkt till konsumenter.

Enligt 1 mom. 2 punkten krävs tillstånd inte heller för odling av vattenbruksdjur för prydadsändamål. Då krävs emellertid att utloppsvattnet från odlingen inte släpps ut orenat i naturliga vattendrag och att man antingen renar vattnet själv eller leder det till det kommunala avloppssystemet. I fråga om vattenlevande prydnadsdjur kan tillståndsplikten således bli aktuell närmast i fall där djur odlas i försäljningssyfte eller annars för vidareodling och orenat vatten går direkt ut i hav eller vattendrag.

Befriade från tillståndsplikt är enligt 1 mom. 3 punkten också s.k. dammfiskeföretagare, alltså verksamhetsutövare som odlar fisk eller kräftdjur i dammar endast för fritidsfiskeändamål utan att djuren levande flyttas från dammen till vidareodling eller plantering. Tillstånd krävs enligt 4 punkten inte heller av företag som odlar blötdjur endast för vattenrening.

I 2 mom. finns bestämmelser om det tillstånd som krävs av vissa rensningsanläggningar. Enligt momentet får odlad fisk endast med Livsmedelssäkerhetsverkets tillstånd rensas i en livsmedelslokal som godkänts enligt livsmedelslagen, om den fisk som rensas härstammar från ett område från vilket transporten av fisk har begränsats på grund av förekomst av en djursjukdom som med lätthet sprider sig. Området kan vara en skyddszon i enlighet med den nationella lagstiftningen eller något annat restriktionsområde eller, om fisken importeras, ett motsvarande restriktionsområde som upprättats av en annan stat. Enligt Europeiska gemenskapens lagstiftning ska det framgå av de importdokument som åtföljer levande och orensad, odlad fisk som importeras till medlemsstaterna om fiskarna härstammar från ett restriktionsområde som upprättats på grund av förekomst av djursjukdom.

14 b §. I paragrafen föreslås bestämmelser om tillståndsansökan, förutsättningarna för tillstånd, återkallande av tillstånd och tillsyn över verksamhetsutövare som beviljats tillstånd.

Enligt 1 mom. bör av ansökan om tillstånd framgå verksamhetsutövarens hemort och kontaktuppgifter samt kontaktuppgifterna för alla vattenbruksanläggningar som den sökande äger eller innehar eller, om den sökande är ett företag som rensar fisk, rensningsanläggningarnas kontaktuppgifter. Till ansökan bör fogas en skriftlig beskrivning av den verksamhet som bedrivs samt, separat för varje odlings- eller rensningsanläggning, en beskrivning av egenkontroll när det gäller förebyggande, övervakning och bekämpande av

sjukdomar. Beskrivningen av egenkontroll innebär att företagets arbetsformer beskrivs i fråga om de olika funktionerna och den kräver inte att de åtgärder som vidtagits regelbundet registreras. Bestämmelser om redovisningsskyldighet finns i 12 c § i lagen om djursjukdomar. Rensningsanläggningar ska till beskrivningen av egenkontroll även foga uppgifter om systemet för behandling av avloppsvatten och avfall.

Tillstånd söks hos Livsmedelssäkerhetsverket, som utifrån beskrivningen av egenkontroll och andra tillgängliga uppgifter utvärderar om förutsättningarna för tillståndet uppfylls. Tillståndsmyndighet på Åland är dock enligt självstyrelselagen för Åland landskapsregeringen eller någon annan myndighet enligt landskapslag. En förutsättning för tillståndet är enligt 2 mom. att åtgärderna i beskrivningen av egenkontroll är tillräckliga för att upptäcka och övervaka djursjukdomar samt att förhindra eller minska risken att djursjukdomar sprids. I fråga om rensningsanläggningar kräver detta åtminstone att behandlingen av avfallsvatten ordnas så att risken att sjukdomar sprider sig till närbelägna fiskodlingar är så liten som möjligt. Tilläggsvillkor för tillståndet är att verksamheten uppfyller de krav på redovisningsskyldighet som ställs på verksamhetsutövare enligt 12 c §. Verksamheten får inte heller orsaka en allvarlig risk för spridning av djursjukdomar till närbelägna odlingsanläggningar eller till frilevande vattendjur. Med allvarlig risk kan t.ex. avses en situation där tillstånd söks av en rensningsanläggning i samband med vilken eller i vars omedelbara närhet det finns flera fiskodlingar och sjukdomsrisk som orsakas av systemen för avloppsvatten eller någon annan verksamhet i rensningsanläggningen inte kan elimineras eller sänkas till en godtagbar nivå.

Fiskodlingarna har stått under djurhälsomyndigheternas tillsyn sedan 1995, vilket i princip innebär att deras verksamhet uppfyller tillståndskraven. I fråga om rensningsanläggningar ska man från fall till fall bedöma vad som kan anses som tillräcklig behandling av avloppsvatten. Utgångspunkten ska utgöras av de krav på behandling av avfall och avloppsvatten som miljömyndig-

heterna redan ställt för varje rensningsanläggning.

Att förvägra en verksam odlings- eller rensningsanläggning tillstånd kan bli aktuellt närmast i fall där bestämmelser allvarligt försummas eller verksamheten medför en mycket stor risk för spridning av sjukdomar. Ett exempel på sådan allvarlig försummelse är en situation där verksamhetsutövaren inte följer myndigheternas förbud att flytta djur, utan orsakar risk för spridning av sjukdomar genom att sälja eller överlåta djur till andra odlingsanläggningar eller genom att plantera ut djur i hav eller vattendrag. Mindre riskfaktorer kan sannolikt fås under kontroll genom att man i tillståndsvillkoren kräver sådana åtgärder som minskar risken för spridning av smitta till en godtagbar nivå. Om endast en del av de odlings- eller rensningsanläggningar som verksamhetsutövaren äger eller innehar uppfyller tillståndskraven, kan tillståndet enligt 2 mom. begränsas till att endast gälla dem.

Enligt det föreslagna 3 mom. kan verksamhetsutövaren ges en anmärkning om verksamheten bryter mot lagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller mot tillståndsvillkor eller om verksamheten inte längre uppfyller förutsättningarna för tillstånd. Tillståndet kan återkallas om förseelsen mot bestämmelserna eller tillståndsvillkoren är allvarlig eller om verksamheten inte längre uppfyller de centrala förutsättningarna för tillstånd. Dessutom krävs att anmärkningen som givits verksamhetsutövaren inte har lett till att bristerna i verksamheten korrigerats. I momentet finns också bestämmelser om verksamhetsutövarens skyldighet att underrätta tillståndsmyndigheterna om betydande ändringar i verksamheten och uppdatera beskrivningen av egenkontroll. Med betydande ändringar i verksamheten kan t.ex. avses att verksamheten upphör, att ägaren byts, att verksamheten avbryts för mer än ett halvt år, eller förändringar som gäller de arter som odlas, anläggningens struktur, vattenförsörjningssystem eller produktionsinriktning.

I 3 mom. bestäms också att en verksamhetsutövare som beviljats tillstånd ska övervakas genom regelbundna inspektioner vars frekvens fastställs utifrån en riskbedömning. Genom inspektionerna bör det säkerställas att

verksamheten uppfyller förutsättningarna för tillstånd och att den motsvarar beskrivningen av egenkontroll.

I 4 mom. föreslås i enlighet med direktivet om djurhälsokrav för vattenbruksdjur en bestämmelse om att en förteckning över de verksamhetsutövare som beviljats tillstånd offentliggörs. Eftersom detaljerade bestämmelser om offentliggörande av förteckningen kommer att ingå i det beslut av kommissionen som ges med stöd av direktivet och som ännu är under arbete, finns ännu inga säkra uppgifter om kraven på förteckningen. I momentet föreslås dock bestämmelser enligt vilka man i förteckningen antecknar verksamhetsutövarens namn och kontaktuppgifter samt uppgifter om var djurhållningsenheterna eller livsmedelslokalerna är belägna, hurdana odlingsutrymmen de har och vilken produktionsinriktning de har. I förteckningen antecknas dessutom vilka fisk-, kräftdjurs- och blötdjursarter som odlas eller rensas. I förteckningen antecknas också uppgifter om sjukdomssituationen i området, t.ex. om området på grund av VHS-sjuka är ett restriktionsområde eller fritt från denna eller andra sjukdomar.

I 5 mom. föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket närmare bestämmelser om förutsättningarna för tillstånd, förfarandet vid ansökan om tillstånd, tillsynen över verksamhetsutövare och offentliggörandet av förteckningen kan utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning.

21 §. Det föreslås att 1 mom. ändras så att den tidsfrist på ett år som föreskrivs för ansökan om ersättningar förkortas till två månader när det gäller de ersättningar som avses i 17 § i lagen. De ersättningar som avses i 17 § betalas för djur som avlivats eller dött i en sjukdom. Utbetalningen av dessa ersättningar är enligt gemenskapslagstiftningen för många sjukdomars del bunden till en tidsfrist på 90 dygn, varför det är nödvändigt att förkorta tidsfristen för att man ska kunna få gemenskapsstöd.

Utöver de kostnader som nämns ovan ersätts med gemenskapens medel bl.a. de kostnader för rengöring, desinfektion och avlivande samt de kostnader för förstöring av kadaver och föremål som avses i 16 §. Dess-

utom ersätts med statens medel egendom som har förstörts eller tagits som prov på förordnande av en myndighet. Utbetalningen av dessa ersättningar är inte bunden till tidsfristen på 90 dygn, även om man enligt gemenskapslagstiftningen ska rapportera om kostnaderna enligt en viss tidtabell. För att underlätta rapporteringen föreslås att det föreskrivs om att tidsfristen för sökande av ersättning även för andra än de ersättningar som avses i 17 § förkortas från ett år till ett halvt år.

Enligt gällande lag börjar tidsfristen för sökande av ersättning alltid då de åtgärder som berättigar till ersättning har vidtagits. Detta är dock problematiskt med tanke på den ekonomiska förlust som avses i 20 § eftersom den vanligen inte föranleds av en enskild åtgärd utan av begränsningar som är i kraft en viss tid och som t.ex. kan gälla förflyttning av djur eller anskaffande av nya djur. Därför föreslås att tidsfristen på ett halvt år för sökande av andra ersättningar än de som avses i 17 § börjar antingen då sådana åtgärder som berättigar till ersättning vidtas eller alternativt då den bestämmelse som orsakat skadan upphör att gälla. Denna ändring påverkar inte erhållandet av medfinansiering från gemenskapen, eftersom ekonomisk förlust inte till någon del ersätts med medel från gemenskapen.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I den föreslagna 14 b § i lagen om djursjukdomar ska ingå ett bemyndigande att utfärda förordning enligt vilket närmare bestämmelser om förutsättningarna för tillstånd, förfarandet vid ansökan om tillstånd, tillsynen över den verksamhet som beviljats tillstånd och offentliggörandet av en förteckning över de verksamhetsutövare som beviljats tillstånd kan utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning. Avsikten är att närmare bestämmelser om det som avses ovan ska utfärdas genom en förordning av jord- och skogsbruksministeriet i samband med att lagen träder i kraft.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2008.

4 Lagstiftningsordning

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Grundlagsutskottet har dock i sin utlåtandep Praxis ansett att tillståndsplikt för näringsverksamhet i undantagsfall kan tillåtas (GrUU 19/2002 rd). De föreslagna bestämmelserna om tillstånd för vattenbruk och vissa rensningsanläggningar begränsar den grundlagstryggade näringsfriheten, men bestämmelserna kan anses nödvändiga för att säkerställa djurhälsan och skydda vattenmiljön. Enligt de föreslagna bestämmelserna har en verksamhetsutövare rätt att få tillstånd om

verksamheten uppfyller de föreskrivna kraven och inte medför allvarlig risk för spridning av djursjukdomar. Ett tillstånd kan återkallas om verksamhetsutövaren allvarligt brutit mot lagen eller de bestämmelser som givits med stöd av den eller mot tillståndskrav, eller om verksamheten inte längre uppfyller de centrala förutsättningarna för tillstånd. En förutsättning är också att de anmärkningar som givits verksamhetsutövaren inte har lett till att bristerna i verksamheten korrigerats. Bestämmelserna om beviljande och återkallande av tillstånd kan anses uppfylla kraven på att vara exakt definierade, exakt avgränsade och proportionella samt kraven på adekvat rättsskydd.

Regeringen anser att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 18 januari 1980 om djursjukdomar (55/1980) 21 § 1 mom., sådant det lyder i lag 303/2006, och
fogas till lagen nya 14 a och 14 b § som följer:

14 a §

Fisk, vattenlevande kräftdjur och blötdjur samt befruktade könsceller av dem får odlas för att användas som livsmedel, för försäljning eller annars för överlåtelse till vidareodling eller utplantering i hav eller vattendrag endast av en verksamhetsutövare som har Livsmedelssäkerhetsverkets tillstånd för sådan verksamhet. Tillstånd krävs emellertid inte om avsikten med verksamheten endast är att

1) odla fisk, kräftdjur eller blötdjur för att användas som livsmedel för eget bruk eller för att i små mängder levereras direkt till konsumenterna eller till lokala detaljaffärer för vidareleverans till konsumenterna,

2) odla fisk, kräftdjur eller blötdjur för prydnadsändamål i sådana akvarier eller akvarietrymmen, konstgjorda dammar eller bassänger varifrån orenat vatten inte leds ut i hav eller vattendrag,

3) odla fisk eller kräftdjur i dammar för fritidsfiskeändamål utan att de flyttas från dammen till vidareodling eller utplantering, eller

4) odla blötdjur för vattenrening.

Odlad fisk får rensas i en livsmedelslokal som godkänts enligt livsmedelslagen (23/2006) endast av en verksamhetsutövare som har Livsmedelssäkerhetsverkets tillstånd för sådan verksamhet, om den fisk som rensas härstammar från ett område från vilket transporten av fisk är begränsad på grund av förekomst av en djursjukdom som med lätt-
het sprider sig.

14 b §

Av ansökan om det tillstånd som avses i 14 a § ska framgå sökandens hemort och kontaktuppgifter samt kontaktuppgifterna till de djurhållningsenheter eller livsmedelslokaler där den verksamhet som ansökan gäller utövas. Till ansökan om tillstånd ska fogas en beskrivning av sökandens verksamhet samt för varje djurhållningsenhet och livsmedelslokal en skriftlig beskrivning av hur djursjukdomar förebyggs, övervakas och bekämpas i djurhållningsenheten eller livsmedelslokalen (*beskrivning av egenkontroll*). Till den beskrivning av egenkontroll som gäller verksamheten i en livsmedelslokal ska fogas en detaljerad beskrivning av behandlingen av det avfall och avloppsvatten som uppkommer i verksamheten.

Tillstånd beviljas om de åtgärder som anges i beskrivningen av egenkontroll är tillräckliga för att upptäcka och övervaka djursjukdomar och för att förhindra eller minska risken för spridning av djursjukdomar, om verksamheten uppfyller kraven enligt 12 c § på att föra en förteckning och om verksamheten inte orsakar allvarlig risk för spridning av djursjukdomar till närbelägna djurhållningsenheter eller till frilevande fisk, kräftdjur och blötdjur. Om en del av de djurhållningsenheter eller livsmedelslokaler som nämns i ansökan inte uppfyller kraven för tillståndet, kan tillståndet begränsas till att endast gälla de djurhållningsenheter eller livsmedelslokaler som uppfyller kraven. I tillståndet kan tas in

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av lagen om djursjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 18 januari 1980 om djursjukdomar (55/1980) 21 § 1 mom., sådant det
lyder i lag 303/2006, och
fogas till lagen nya 14 a och 14 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 a §

Fisk, vattenlevande kräftdjur och blötdjur samt befruktade könsceller av dem får odlas för att användas som livsmedel, för försäljning eller annars för överlåtelse till vidareodling eller utplantering i hav eller vattendrag endast av en verksamhetsutövare som har Livsmedelssäkerhetsverkets tillstånd för sådan verksamhet. Tillstånd krävs emellertid inte om avsikten med verksamheten endast är att

1) odla fisk, kräftdjur eller blötdjur för att användas som livsmedel för eget bruk eller för att i små mängder levereras direkt till konsumenterna eller till lokala detaljaffärer för vidareleverans till konsumenterna,

2) odla fisk, kräftdjur eller blötdjur för prydnadsändamål i sådana akvarier eller akvarieutrymmen, konstgjorda dammar eller bassänger varifrån orenat vatten inte leds ut i hav eller vattendrag,

3) odla fisk eller kräftdjur i dammar för fritidsfiskeändamål utan att de flyttas från dammen till vidareodling eller utplantering, eller

4) odla blötdjur för vattenrening.

Odlad fisk får rensas i en livsmedelslokal som godkänts enligt livsmedelslagen (23/2006) endast av en verksamhetsutövare som har Livsmedelssäkerhetsverkets tillstånd för sådan verksamhet, om den fisk som rensas härstammar från ett område från vilket transporten av fisk är begränsad på grund av förekomst av en djursjukdom som med lätthet sprider sig.

14 b §

Av ansökan om det tillstånd som avses i 14 a § ska framgå sökandens hemort och kontaktuppgifter samt kontaktuppgifterna till de djurhållningsenheter eller livsmedelslokaler där den verksamhet som ansökan gäller utövas. Till ansökan om tillstånd ska fogas en beskrivning av sökandens verksamhet samt för varje djurhållningsenhet och livsmedelslokal en skriftlig beskrivning av hur djursjukdomar förebyggs, övervakas och bekämpas i djurhållningsenheten eller livsmedelslokalen (beskrivning av egenkontroll). Till den beskrivning av egenkontroll som gäller verksamheten i en livsmedelslokal ska fogas en detaljerad beskrivning av behandlingen av det avfall och avloppsvatten som uppkommer i verksamheten.

Tillstånd beviljas om de åtgärder som anges i beskrivningen av egenkontroll är tillräckliga för att upptäcka och övervaka djursjukdomar och för att förhindra eller minska risken för spridning av djursjukdomar, om verksamheten uppfyller kraven enligt 12 c § på att föra en förteckning och om verksamheten inte orsakar allvarlig risk för spridning av djursjukdomar till närbelägna djurhållningsenheter eller till frilevande fisk, kräftdjur och blötdjur. Om en del av de djurhållningsenheter eller livsmedelslokaler som nämns i ansökan inte uppfyller kraven för tillståndet, kan tillståndet begränsas till att endast gälla de djurhållningsenheter eller livsmedelslokaler som uppfyller kraven. I tillståndet kan tas in tillståndsvillkor som är nödvändiga för bekämpandet av djursjukdomar.

Om en verksamhetsutövare bryter mot de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller mot tillståndsvillkor eller om verksamheten inte längre uppfyller villkoren för tillstånd, kan Livsmedelssäkerhetsverket ge verksamhetsutövaren en anmärkning. Tillståndet kan återkallas om överträdelsen är allvarlig eller om väsentliga villkor för tillståndet inte längre uppfylls och om anmärkningen som givits verksamhetsutövaren inte har lett till att bristerna i verksamheten korrigerats. Verksamhetsutövaren är skyldig att underrätta Livsmedelssäkerhetsverket om betydande ändringar i sin verk-

samhet inom 30 dygn och uppdatera beskrivningen av egenkontroll. De myndigheter som avses i 5 § ska övervaka den verksamhet som beviljats tillstånd genom regelbundna inspektioner, vars frekvens fastställs utifrån en riskbedömning.

Livsmedelssäkerhetsverket offentliggör en förteckning över de verksamhetsutövare som beviljats tillstånd, i vilken antecknas verksamhetsutövarens namn och kontaktuppgifter samt uppgifter om var djurhållningsenheterna och livsmedelslokalerna är belägna samt uppgifter om odlingsutrymmena, sjukdomsläget i området, produktionsinriktningen samt vilka arter som odlas eller rensas.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan utfärdas närmare bestämmelser om villkoren för tillstånd, innehållet i beskrivningen av egenkontroll, förfarandet vid ansökan om tillstånd, tillsynen över den som beviljats tillstånd samt offentliggörandet av den förteckning som avses i 4 mom.

21 §

Ansökan om ersättningar enligt denna lag skall göras hos Livsmedelssäkerhetsverket, som beslutar om beviljande av dem. Ersättning skall sökas inom ett år efter att de åtgärder som berättigar till ersättning enligt denna lag har vidtagits.

21 §

Ansökan om ersättningar enligt denna lag ska göras hos Livsmedelssäkerhetsverket, som beslutar om beviljande av dem. *Ersättning enligt 17 § ska sökas inom två månader efter att djuret har avlivats. Andra ersättningar enligt denna lag ska sökas inom ett halvt år efter att de åtgärder som berättigar till ersättning har vidtagits eller förordnandet om villkor, begränsningar eller förbud upphört att gälla.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Den som vid lagens ikraftträdande utövar verksamhet som enligt 14 a § kräver Livsmedelssäkerhetsverkets tillstånd ska söka tillstånd inom sex månader efter att denna lag trätt i kraft.